

Nr 328.

Av herr **Sefve m. fl.**, om avslag å *Kungl. Maj:ts proposition, nr 23, med förslag till förordning om särskild skatt å förmögenhet för år 1936.*

I nu gällande lagstiftning rörande inkomst- och förmögenhetsskatt har man sökt avväga skattebördorna på inkomst av arbete och inkomst av förmögenhet på ett efter rådande förhållanden rättvist sätt. Sedan bestämmelserna i fråga beslutats, ha emellertid vissa förskjutningar inträtt i förhållandet mellan dessa båda olika slag av inkomster. Dels har förmögenheternas avkastning i hög grad minskats, dels ha själva förmögenheterna pålagts en särskild förmögenhetsskatt.

I proposition nr 200 till 1934 års riksdag rörande särskild förmögenhetsskatt framhåller finansministern bland annat att den av honom föreslagna skatten ej tager hänsyn till vederbörande skattedragares skatteförmåga. Han anser dock, att detta förhållande ej har så mycket att betyda i detta särskilda fall, enär skatten i fråga endast »avser att täcka ett tillfälligt behov». Då emellertid denna skatt uttagits redan under två år och nu av finansministern föreslås att utgå även under kommande budgetår trots att en skatteminskning anses möjlig, föreligga starka skäl att taga hithörande förhållanden under prövning.

Förmögenheter av den storleksgrad, som beröras av den särskilda förmögenhetsskatten, hopsparas i ganska stor utsträckning av personer, som genom dem och deras avkastning avse att trygga sin ålderdomsförsörjning. Under det att många tjänstemän, framförallt i statlig och kommunal tjänst, åstadkomma detta genom särskilda pensionsavgifter eller genom att deras löner minskas med mot pensionsavgifterna svarande belopp, äro andra tjänstemän liksom företagare nödsakade att av sina inkomster avsätta lämpliga belopp till så att säga privata pensionsfonder, privata förmögenheter, som skola trygga deras försörjning under ålderns dagar.

På dessa olika typer av ålderdomsförsörjning utgå skatter efter helt olika principer. Statstjänstemannen betalar ej någon skatt på vare sig pensionsavgifterna eller det tillgodohavande han genom dem samlar hos arbetsgivaren. Däremot betalar han, sedan vederbörliga ortsavdrag m. m. gjorts, full skatt på den pension, som sedan utbetalas till honom. Företagaren betalar skatt för såväl den avsättning han gör till sina besparingar i t. ex. en sparbank som den förmögenhet han där samlar. Under den tid, då han — såsom pension — utnyttjar sin hopsparade förmögenhet, betalar han skatt på såväl förmögenheten som dess avkastning men ej någon inkomstskatt för det kapital, han låter ingå i »pensionen».

Huruvida den skatteböroda, som genom inkomst- och förmögenhetsskatten påvilar dessa två typer av ålderdomsförsörjning, är rättvist avvägd eller ej, må lämnas därhän i detta sammanhang. Tydligt är i varje fall, att genom den särskilda förmögenhetsskatten en förskjutning inträtt till den senare typens nackdel — utan att vara av riksdagen avsedd. Några skäl för en sådan förskjutning kunna ej heller andragas. Det föreligger exempelvis ej något skäl, varför en praktiserande läkare skall för samma pension betala avsevärt större skatt än hans stats- eller kommunanställda yrkesbroder. Våra skattelagar böra i stället så avvägas, att de med om möjligt lika tyngd drabba personer med samma inkomst.

Det finnes emellertid för den särskilde en möjlighet att i viss utsträckning undslippa den särskilda förmögenhetsskatten. Av naturliga skäl gälla för vissa former av pensions- och livränteförsäkringar skattebestämmelser, som svara mot dem, som ovan beskrivits i fråga om statstjänstemännens pensioner. Försäkringstagaren erlägger ej någon särskild förmögenhetsskatt för den förmögenhet, han samlat genom de erlagda premierna, ej heller betalas någon sådan av försäkringsbolaget. Tydligt är därför, att denna metod att skaffa sig en för ålderdomen avsedd besparing ställer sig ur skattesynpunkt avsevärt fördelaktigare än t. ex. sparslantarnas insättande på en bankräkning eller placering i obligationer eller aktier. Lika uppenbart är att skattedragaren kan undvika den särskilda förmögenhetsskatten genom att placera sina besparingar i försäkringar av här avsedd typ, sedan den förut samlade förmögenheten växt till, lät oss säga, 45,000 kronor.

Ifrågasättas kan emellertid, huruvida det må anses lämpligt, att staten genom sin skattelagstiftning på detta sätt gynnar vissa former av besparingar. Om försäkringsbolagens premier avvägts på lämpligt sätt, har den försäkrade, om han avlider vid den ålder, som vid bolagets beräkningar ansetts vara »medelåldern», förbrukat sina hopsparade medel så när som på den vinst och den säkerhetsmarginal, som av bolaget beräknats nödvändiga för säkrandet av dess verksamhet. Den åldring, som har sina besparingar placerade i t. ex. bank eller i värdepapper, kan däremot ej våga i så stor utsträckning utnyttja sina tillgångar. Följden härav blir också den, att han i regel till sina efterlevande överlämnar en större eller mindre förmögenhet, varigenom under den föregående generationen intjänata och inbesparade medel komma den efterföljande till godo. Även om det måste ur många synpunkter anses önskvärt, att landets invånare i stor utsträckning genom här omnämnda försäkringsformer sörja för sin ålderdom, föreligger ej något skäl för statsmakterna att lägga särskilda och större bördor på andra sparformer. Om en skatt är så konstruerad, att den försvårar sådana typer av sparande, som i särskild grad bidraga till överförande av medel från generation till generation, bör den ej annat än i alldeles särskilda fall ifrågakomma.

Vid en genomläsning av bestämmelserna för den särskilda förmögenhetsskattens utgående får man lätt det intrycket, att det är en skatt, som uttages av de rika och således står i god överensstämmelse med den principen, att skatterna skola utgå i proportion till bärkraften. Såsom redan

tidigare vid flera tillfällen framhållits, bland annat i bevillningsutskottets betänkande 1934 och därtill fogade reservationer, är detta ingalunda alltid fallet. Såsom exempel härpå kan bland annat tjäna vad här ovan anförts. Det är därför ingalunda någon önskan att söka lätta skattebördan för de samhällsgrupper, som beröras av den särskilda förmögenhetsskatten, som för undertecknade utgör motivet för denna motion utan strävan att efter denna må utmätas så rättvist som möjligt.

Då vi icke äro i tillfälle att nu föreslå några ändringar, genom vilka skattens orättvisor kunna undanrödjas, få vi därför under hänvisning till vad ovan anförts hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 23 rörande särskild skatt å förmögenhet.

Stockholm den 22 januari 1936.

Ivar Sefve.

Edvin Leffler.

T. V. Lundell.

Edvard Lithander.

Nils Nilsson.
